

Forslag til undervisningsforløb og opfyldelse af krav i Fælles Mål

Tilpasning af niveau

Dette dokument indeholder forslag til et forløb, som anvender alle fire kildesæt og hele materialet.

Du kan også vælge at anvende delene enkeltvis, så det passer til din klasses niveau og tid.

Du kan nemt tilpasse niveauet ved hjælp af kildesættene. Hvis du fx vurderer, at kildesæt 3 og 4 er for svære for en 6. årgang, kan du blot arbejde med de to første sæt.

EJNER JØRGENSEN
Hovedpersonen i kildesæt 1

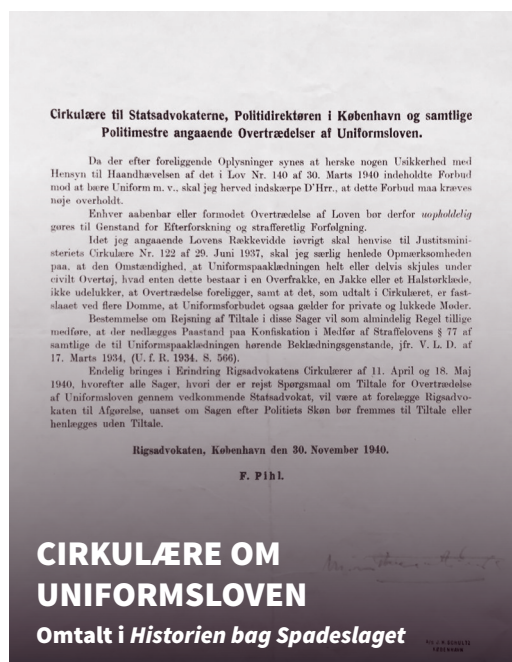

**SA KOLONNEFØRER
LORENZ PETER KJÆR**
Omtalt i *Historien bag Spadeslaget*

**FORHÅNDENVÆRENDE VÅBEN, SOM POLITIET
BESLAGLAGDE EFTER SPADESLAGET**

Omtalt i *Historien bag Spadeslaget*

Cirkulære til Statsadvokaterne, Politidirektøren i København og samtlige Politimestre angående Overtrædelser af Uniformsloven.

Da der efter foreliggende Oplysninger synes at herske nogen Usikkerhed med Hensyn til Haandhævelsen af det i Lov Nr. 140 af 30. Marts 1940 indeholdte Forbud mod at bære Uniform m. v., skal jeg herved indskærpe D'Her, at dette Forbud maa kræves nøje overholdt.

Enhver aabenbar eller formodet Overtrædelse af Loven bør derfor *umiddelbart* gøres til Genstand for Efterforskning og straffetretlig Forfølgning.

Idet jeg angaaende Lovens Rækkevidde iøvrigt skal henvisne til Justitsministeriets Cirkulære Nr. 122 af 29. Juni 1937, skal jeg særlig henlede Opmærksomheden paa, at den Omstændighed, at Uniformspaaflædningen helt eller delvis skjules under civilt Overtøj, hvad enten dette bestaar i en Overfrakke, en Jakke eller et Halstørklæde, ikke udelukker, at Overtrædelse foreligger, saant at det, som udtalt i Cirkulæret, er fastslaaet ved flere Domme, at Uniformsforbudet ogsaa gælder for private og lukkede Møder.

Bestemmelse om Rejsning af Tiltale i disse Sager vil som almindelig Regel tillige medføre, at der nedlægges Paastand paa Konfiskation i Medfør af Straffelovens § 77 af saantlige de til Uniformspaaflædningen hørende Beklædningsgenstande, jfr. V. L. D. af 17. Marts 1934, (U. L. R. 1934, S. 566).

Endelig bringes i Erindring Rigsadvokatens Cirkulærer af 11. April og 18. Maj 1940, hvorefter alle Sager, hvori der er rejst Spørgsmaal om Tiltale for Overtrædelse af Uniformsloven gennem vedkommende Statsadvokat, vil være at forelægge Rigsadvokaten til Afgørelse, uanset om Sagen efter Politiets Skøn bør fremmes til Tiltale eller henlægges uden Tiltale.

Rigsadvokaten, København den 30. November 1940.

F. Pihl.

CIRKULÆRE OM UNIFORMSLOVEN

Omtalt i *Historien bag Spadeslaget*

Undervisningsmaterialets progression – forslag til gennemførelse

KILDESÆT 1 Ejner Jørgensen – offer, forbryder eller tilskuer?

Indhold

*Fælles arbejde: Opstart
med kildekritik.*

I fællesskab løser klassen
problemet: Var Ejner
Jørgensen et offer, en
forbryder eller bare en
tilskuer?

Arbejdsform

Lærerstøttet arbejde
med kildekritik.

Arbejdet kan foregå
med brug af redskabet
Arbejdsark, men også
mere intuitivt uden.

KILDESÆT 2 Politivold eller nazivold?

Indhold

Selvstændigt arbejde.

Eleven eller gruppen
arbejder selv med kilde-
kritik ved hjælp af *Ar-
bejdsark* - og undersøger
om der under Spadesla-
get var tale om politivold
eller nazivold?

Arbejdsform

Selvstændigt arbejde
med kildekritik støttet af
Arbejdsark.

KILDESÆT 3 Uddrivelsen fra Højskolehjemmet

Indhold

Selvstændigt arbejde.

Her er det eleven eller
gruppen, som skal
formulere problemstil-
lingen på baggrund af to
kilder om episoden, hvor
politiet får nazisterne ud
af Højskolehjemmet. Ved
hjælp af kildekritik skal
de herefter finde ud af,
om kilderne giver et svar
på deres spørgsmål.

Arbejdsform

Selvstændigt arbejde
med formulering af
problemstilling og
kildekritik. Arbejdet
kan evt. være støttet af
Arbejdsark og *Guide: At
stille spørgsmål til en
kilde og at formulere en
problemstilling*.

KILDESÆT 4 Jonny Tiedemann

Indhold

*Selvstændigt arbejde:
Om hvad kildekritik kan
bruges til.*

Eleven eller gruppen skal
her skrive en historisk
fremstilling. Eleverne:

- Læser kilder om
nazisten Jonny
Tiedemann.
- Finder en problem-
stilling, som de gerne
vil have svar på.
- Ud vælger relevante
kilder.
- Skriver en lille
historisk fremstilling.

Arbejdsform

Selvstændigt arbejde
med problemformule-
ring, udvælgelse af kilder
og kildekritik og historisk
fremstilling. Arbejdet
kan evt. være støttet af
Arbejdsark og *Guide: At
stille spørgsmål til en
kilde og at formulere en
problemstilling*.

Forslag til lektionsplan

I det følgende er der regnet med lektioner på 90-120 minutter.
 Det fulde forløb skitserer et lektionsforslag til udskoling.
 Gennemføres forløbet på 6. årgang, vil lektion 5 + 6 kunne udelades.

HVAD GØR LÆREREN?	HVAD GØR ELEVERNE?
Lektion 1 Baggrunden for Spadeslaget + intro til kildekritik	Lektion 1 + hjemmearbejde
Læreren introducerer forløbet og giver et rids af tiden omkring besættelsen. Hertil kan man evt. bruge afsnittet ”Vinter er tid til en sørgelig historie” (29 min.) fra filmen <i>100 års barndom</i>. ► Film: filmcentralen.dk/grundskolen/film/100-ars-barndom-1940-1950-vinter-er-tid-til-en-sorgelig-historie Læreren uddeler og introducerer kort <i>Fakta-ark om kildekritik</i> og viser de fire små animationsfilm fra Rigsarkivet om kildekritik. ► Fakta-ark: sa.dk/kildekritik ► Animationsfilm om kildekritik: sa.dk/kildekritik	Eleverne får mulighed for at kommentere på besættelsestiden (og filmen) ud fra deres forforståelse. Evt. kan eleverne få til opgave at se Rigsarkivets fire film om kildekritik derhjemme (i alt 5-8 minutter).
Lektion 2 Kildekritik	Lektion 2 + evt. hjemmearbejde
Læreren gennemgår sammen med eleverne <i>Fakta-ark om kildekritik</i>. ► Faktaark: sa.dk/kildekritik Læreren kører kahooten: <i>Kildekritiske begreber</i> ► Kahoot om kildekritik: play.kahoot.it/#/k/383e0e8d-96be-44b6-8dd1-84baf52d07b6 Til sidst introducerer læreren kort filmen <i>Spadeslaget i Haderslev</i>, som eleverne skal arbejde med i næste lektion. Eleverne kan evt. se filmen hjemme som lektier. Filmen kan I finde på Youtube: ► Film: youtu.be/sKlBhIJSTPg	Eleverne deltager i gennemgangen af fakta-arket og arbejder (evt. i grupper) med henblik på at udtrykke begreberne med egne ord. Diskussion: Hvordan bruger eleverne allerede kildekritik? Fx i forhold til sociale medier og Wikipedia. Eleverne forsøger at karakterisere disse medier med kildekritiske begreber. Eleverne afprøver deres viden i kahooten. Filmen <i>Spadeslaget i Haderslev</i> kan evt. ses derhjemme som lektie.

HVAD GØR LÆREREN?	HVAD GØR ELEVERNE?
Lektion 3 Kildearbejde Læreren introducerer kildesættet <i>Ejner Jørgensen – offer, forbryder eller tilskuer?</i> ► <i>Kildesæt 1: sa.dk/spadeslaget</i> Læreren gennemgår kildesættet og forklarer forløbet. Først fastslås problemstillingen, som i dette tilfælde er: Var Ejner Jørgensen offer, forbryder eller tilskuer? Spørgsmålet skrives ind øverst på <i>Arbejdsarket</i> og man laver et arbejdsark til hver kilde. Det er vigtigt, at eleven holder sig problemstillingen for øje, fordi det er i forhold til dette spørgsmål, at kilden skal vurderes. ► <i>Arbejdsark: sa.dk/spadeslaget</i> Læreren viser sammenhængen mellem emnerne i <i>Fakta-ark om kildekritik</i> og stikordene i marginen på <i>Arbejdsark</i> (fx tendens, datering etc.). Kilderne gennemgås herefter en ad gangen og svarene skrives ind på <i>Arbejdsark</i>. Læreren vurderer, om eleverne kan fortsætte selv uden hjælp med at udfylde arbejdsarkene efter en, to eller tre kilder. Til sidst besvares og diskuteres problemstillingen ud fra gennemgangen af kilderne.	Lektion 3 Eleverne følger med på tavle eller egen computer eller tablet. Eleverne bidrager til at udfylde arbejdsarkene om kildekritik. Herefter arbejder eleverne enkelt- eller gruppevis med resten af kilderne. Eleverne bidrager til en fælles diskussion om hvordan de ser, at historien er foregået og begrundet med udgangspunkt i de udfyldte arbejdsark og med brug af kildekritiske begreber.
Lektion 4 Kildekritik Læreren introducerer kildesæt nr. 2: <i>Politivold eller nazivold?</i> med samme fremgangsmåde som i lektion 3. ► <i>Kildesæt 2: sa.dk/spadeslaget</i> Vær opmærksom på, at bagerst i denne lærervejledning er der udfyldte arbejdsark for kilderne i kildesæt 2.	Lektion 4 Eleverne arbejder selvstændigt med kildesættet <i>Politivold eller nazivold?</i> herunder også de afsluttende spørgsmål om troværdighed og problemstilling. <i>Arbejdsarkene</i> om kildekritik kan evt. sendes til læreren.

HVAD GØR LÆREREN?	HVAD GØR ELEVERNE?
Lektion 5 Kildearbejde og problemformulering	Lektion 5
Start evt. med en gennemgang af kildesæt nr. 2 med udgangspunkt i elevernes besvarelser. Har eleverne fået godt styr på opgaven gennem de første kilder, så gå videre til kildesæt nr. 3 <i>Uddrivelsen fra Højskolehjemmet</i>. Her skal eleverne selv lave en problemstilling, der er relevant i forhold til de to kilder og efter kildekritikken besvare problemstillingen. ▶ <i>Kildesæt 3: sa.dk/spadeslaget</i> ▶ <i>Guide: At stille spørgsmål til en kilde og at formulere en problemstilling: sa.dk/spadeslaget</i>	Eleverne arbejder selvstændigt med kildesæt nr. 3 <i>Uddrivelsen fra Højskolehjemmet</i>.
Lektion 6 Kildearbejde, problemformulering, fremstilling	Lektion 6 + evt. hjemmearbejde
Læreren gennemgår først kort de problemstillinger og besvarelser, som eleverne lavede i lektion 5 til kildesæt 3: <i>Uddrivelsen fra Højskolehjemmet</i>. Introduktion til den sidste opgave: Hvilket billede af de danske nazister har vi fået gennem kildesættene – og måske andre steder fra, film, bedsteforældres/oldeforældres historier? Herefter skal eleverne have det sidste kildesæt nr. 4 om nazisten Jonny Tiedemann. Eleverne skal formulere en problemstilling, som de gerne vil have svar på og herefter udvælge relevante kilder der kan give dem svaret. Eleverne skal herefter skrive en lille historisk fremstilling med problemstillingen som omdrejningspunkt. ▶ <i>Kildesæt 4: sa.dk/spadeslaget</i> ▶ <i>Arbejdsark: sa.dk/spadeslaget</i> ▶ <i>Guide: At stille spørgsmål til en kilde og at formulere en problemstilling: sa.dk/spadeslaget</i>	Eleverne deltager i en fælles dialog på klassen om spørgsmålet: Hvilket billede har vi af de danske nazister? Eleverne arbejder selvstændigt med kilderne og fremstilling af deres egen version af historien (fremstillingen gøres evt. færdig som hjemmearbejde).

HVAD GØR LÆREREN?	HVAD GØR ELEVERNE?
Lektion 7 Evaluering	Lektion 7
Læreren lægger op til en klassedebat. Debatemne ud fra et forløb baseret på lektion 1-4: Hvad kan vi bruge kilder og kildekritik til? Supplerende debat når forløbet også har indbefattet lektion 5-6: Hvordan kan vi nuanceret beskrive en mand som Jonny Tiedemann? Læreren afslutter med samme kahoot om kildekritik, som eleverne lavede først i forløbet. Hermed er det muligt at evaluere om eleverne har forbedret deres viden. ► <i>Kahoot om kildekritik: play.kahoot.it/#/k/383e0e8d-96be-44b6-8dd1-84baf52d07b6</i>	Eleverne kan fx finde mere viden om kilder og kildekritik i Rigsarkivets: <i>Den lille guldbog om kildekritik</i>. ► <i>Den lille guldbog: sa.dk/kildekritik</i> På baggrund af elevbesvarelser diskuteres: Hvem var Jonny Tiedemann? Eleverne tager Kahoot om kildekritik. Eleverne deltager i klassedebat om deres point-score i kahooten sammenlignet med deres point-score i starten af forløbet.

Fælles mål og omsatte læringsmål

Fælles Mål

Historie, 6. klasse

Kildearbejde

Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden.

Kildeanalyse

- Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer.
- Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger.
- Eleven har viden om kildekritiske begreber.

Historiske problemstillinger

- Eleven kan formulere enkle historiske problemstillinger.

Sprog og skriftsprog

- Eleven kan læse historiske kilder og udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold og formål.

Fælles Mål

Historie, 9. klasse

Kildearbejde

Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger.

Kildeanalyse

- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger.
- Eleven har viden om kildekritiske begreber.

Historiske problemstillinger:

- Eleven kan formulere historiske problemstillinger.
- Eleven kan udarbejde løsningsforslag på historiske problemstillinger med afsæt i udvalgte kilder.

Sprog og skriftsprog

- Eleven kan målrettet læse historiske kilder og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger.

Omsatte læringsmål og tegn på læring

Eleven kan vurdere en kilde ved brug af centrale, kildekritiske begreber.

Tegn på læring

- *Niveau 1:* Eleven kan beskrive, hvornår en kilde er troværdig og hvornår den er utroværdig
- *Niveau 2:* Eleven kan begrunde en kildes tendens og kan herunder udpege formuleringer, der afslører tendens (og evt. formuleringer, der går imod tendens).
- *Niveau 3:* Eleven kan på baggrund af et overskueligt kildemateriale formulere et problem.